

1983, 19. listopadu – Sdělení VONS č. 347 „Trestní stíhání katolíků v Olomouci“ o trestním stíhání skupiny olomouckých katolíků, vyvíjejících neoficiální kulturní aktivity, obviněných z trestného činu pobuřování a o domovních prohlídkách v jejich bytech.¹

Ve dnech 10.–11. dubna 1983 došlo v Olomouci k domovním prohlídkám v bytech nejméně sedmi mladých katolíků známých svými zásadovými postoji a neoficiální kulturní aktivitou. Důvodem prohlídek bylo uvedení hry „Jak se vám nelíbí aneb ačkoli nechcete“ během svatební zábavy dne 11. 2. 1983.² Byly při nich nicméně odňaty náboženské knihy, osobní deníky a poznámky, strojopisné vydání Jakuba Demla, Bohumila Hrabala, Informace o církvi aj. Prohlídky vykonali kpt. Hudeček, npor. Štajgr, ppor. Majer, prap. Trbušek, kpt. Hájek, por. Šafář.³ Dne 21. 4. bylo [proti] geologu Tomáši Važanovi (1951) a sanitáři Josefu Jánočíkovi⁴ (1957) vzneseno obvinění z pobuřování (§ 100/1 tr. z.) s odůvodněním, že „na podkladě zjištěných skutečností je dostatečně odůvodněn závěr, že dne 11. 2. 1983 ve večerních hodinách v kulturním domě na Kopečku u Olomouce uvedli bez povolení divadelní představení „Jak se vám nelíbí aneb ačkoli nechcete“ s protispolečenským obsahem vyvolávajícím nepřátelskou náladu vůči státnímu zřízení republiky“. Při výslechu bylo obviněným vyhrožováno přehráním magnetofonového pásku. Když obvinění nezávisle na sobě projevíli uspokojení nad existencí nahrávky, která by prokázala nesmyslnost obvinění, byl jim namísto ní předložen znalecký posudek doc. Kály⁵ z Olomouce, jímž označuje hru jako rozvracečskou, protisocialistickou a nihilistickou, aniž toto své tvrzení dokládá textovým rozbořem.⁶

Dne 28. 4. 1983 rozšířil vyšetřovatel okresní správy SNB npor. ing. Lubomír Vojtěch trestní stíhání ve stejné věci na sanitáře Tomáše Davida (1959), malíře Jana Jemelku (1953), studenta Pavla Kvapila (1965), vychovatelku Marii Kvapilovou (1951), dělníka Jaroslava Opletala (1952), studenta Ivana Šimáčka (1964),

Janu Vážanovou (1952) a dělníka Svatopluka Viktorína (1957) s odůvodněním, že se na uvedení hry podíleli buď přímo jako herci, nebo jako pomocný personál.⁷

Obvinění při vyšetřování shodně uvedli, že šlo o představení parodující shakespearovské předlohy a transformující je do dnešní doby. Účelem bylo pouze pobavení přátel v uzavřené společnosti při svatební zábavě v řádně pronajatém kulturním domě na Kopečku u Olomouce. Nešlo tedy o veřejná představení, a proto nebylo zapotřebí žádat o povolení hry.⁸ Při vyšetřování se evidentně ukázalo, že nikdo z přítomných nebyl pobouřen.

Ve dnech 16.–17. 6. 1983 byli obvinění seznámeni s výsledky vyšetřování. Jejich žádosti o doplnění vyšetřování provedením výslechu svědků, kteří byli uvedením hry pobouřeni, a doplněním „Vyjádření“ odboru kultury ONV Olomouc k obsahu hry o konkrétní citace míst, která měla přítomné pobouřit, bylo účelově zamítnuto vyšetřovatelem VB ing. Vojtěchem a poté i okresním prokurátorem JUDr. Vladimírem Valouškem.⁹ Obžaloba dosud nebyla vznesena.¹⁰

Uvedené počinání policejních orgánů si klade za cíl zabránit mladým lidem – katolíkům – v jakékoli další kulturní a náboženské aktivitě a vyvolat v nich vědomí stálého ohrožení.

Informace o Chartě 77, r. 6, 1983, č. 11, s. 5–6.

POZNÁMKY

- ¹ K případu viz dále sdělení VONS č. 379, 380 a 433, dokumenty č. 382, 383 a 436.
- ² Text hry „Jak se vám líbí aneb Ačkoli nechcete“ je uložen in: SOkA Olomouc, f. Okresní soud v Olomouci, soudní spis k případu Tomáše Davida a spol., spis. zn. 3 T 69/84.
- ³ Domovním prohlídkám v bytech obviněných byli dále přítomni prap. Jiří Kouba, pprap. Machulka, pprap. Jaroslav Krempel, prap. Tománek, kpt. Miroslav Čtvrtlík, prap. Planička, kpt. Čapka a por. Nevima. Protokoly o domovních prohlídkách viz Státní okresní archiv Olomouc, f. Okresní soud v Olomouci, soudní spis k případu Tomáše Davida a spol., spis. zn. 3 T 69/84.

- ⁴ Správně Tomáš Vážan a Josef Janošík.
- ⁵ Správně a celým jménem Miroslav Kala.
- ⁶ Posudek doc. Miroslava Kaly viz in: SOkA Olomouc, f. Okresní soud v Olomouci, soudní spis k případu Tomáše Davida a spol., spis. zn. 3T 69/84, výtah z posudku viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 67, sign. IV/1, kart. 18.
- ⁷ Usnesení o zahájení trestního stíhání T. Davida, J. Jemelky, P. Kvapila, M. Kvapilové, J. Opletala, I. Šimáčka, J. Vážanové a S. Viktorina z 28. 4. 1983 viz in: SOkA Olomouc, f. Okresní soud v Olomouci, soudní spis k případu Tomáše Davida a spol., spis. zn. 3 T 69/84; též LP, Sb. VONS, inv. č. 67, sign. I/2, kart. 18.
- Jaroslav Opletal byl usnesením vyšetřovatele oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Olomouc npor. ing. Vojtěcha z 15. 6. 1983 navíc obviněn ze spáchání přečinu proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictvím podle § 3/1a z. č. 150/69 Sb., jehož se měl dopustit tím, že si v prosinci 1982 a v lednu 1983 nechal bez povolení u svého zaměstnavatele vytisknout novoročenky a divadelní plakáty. SOkA Olomouc, f. Okresní soud v Olomouci, soudní spis k případu Tomáše Davida a spol., spis. zn. 3 T 69/84.
- ⁸ Ing. Josef Kubeček, na jehož svatební oslavě 11. 2. 1983 došlo k sehrání zmíněné hry, vypověděl, že přibližně čtrnáct dní před svatbou při tzv. loučení se svobodou požádal kamarády, aby na jeho svatbě zajistili nějaký program – pouštění gramodesek, zpěv s kytarou nebo sehráli nějakou scénku. Protože se jednalo o překvapení pro novomanžele, letáky zhotovené Jaroslavem Opletalem se objevily až během samotného představení v sále. K obsahu hry Josef Kubeček uvedl, že mu vlastně unikl její smysl. Jejím hlavním cílem bylo se pobavit. Viz protokol o výslechu svědka ing. Josefa Kubečka uložený in: tamtéž.
- ⁹ Usnesení vyšetřovatele VB npor. Ing. Vojtěcha ze 17. 6. 1983 o zamítnutí žádosti obviněných o doplnění vyšetřování, stížnost Tomáše Vážana, Jany Vážanové a Pavla Kvapila z 28. 6. 1983 na toto usnesení a zamítnutí stížnosti okresním prokurátorem v Olomouci JUDr. Vladimírem Valouškem 25. 8. 1983 viz in: tamtéž; též LP, Sb. VONS, inv. č. 67, sign. I/3, kart. 18.
- ¹⁰ Obžaloba, která byla podána 29. 3. 1984, je uložena in: SOkA Olomouc, f. Okresní soud v Olomouci, soudní spis k případu Tomáše Davida a spol., spis. zn. 3T 69/84.